

Sint Martinus

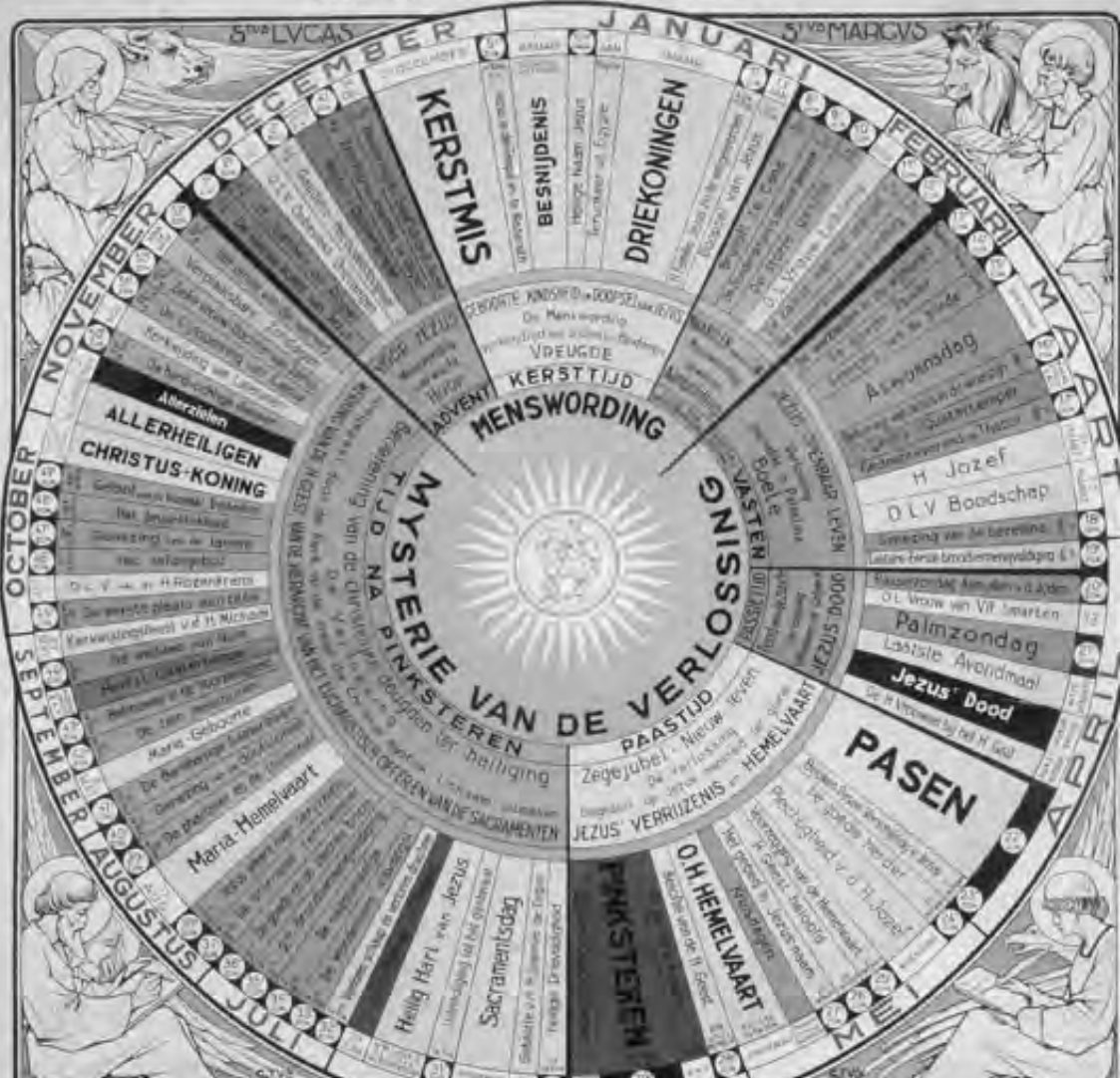
Parochieblad van de Oud-Katholieke parochie te Groningen

Jaargang 42 nr. 2

ZOMER 2016

VERKLARENDE PLAAT VAN HET KERKELIJK JAAR

door Dom GASPAR LEFEBVRE, o.s.b.

Het parochieblad verschijnt 4x per jaar.
nr. 1 Vasten / Pasen
nr. 2 Zomer
nr. 3 Herfst
nr. 4 Advent / Kerst

Het volgende nummer verschijnt eind mei
De redactie sluit op 5 september 2016.

Redactieadres

Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen
email: redactie@groningen.okkn.nl

Abonnementen

Het parochieblad is een uitgave die kosteloos wordt verstrekt aan leden, gastleden en belangstellenden. Als u zou willen bijdragen in de kosten van het parochieblad, dan zijn giften van harte welkom op de bankrekening van de parochie, o.v.v.: bijdrage parochieblad.

Adreswijzigingen

Uw wensen aangaande adressering van dit parochieblad kunt u sturen naar onze secretaris.

Advertenties

Het parochieblad kent een brede verspreiding in de noordelijke provincies, maar ook in de rest van Nederland. Daarom is dit blad een ideale plek om op een betaalbare manier te adverteren. U kunt ook in dit blad adverteren. Neem daartoe contact op met de redactie voor de mogelijkheden en de prijzen. Familieberichten van parochianen, gastleden en belangstellenden kunnen kosteloos worden geplaatst.

WWW

De parochie is ook te vinden op het web. Kijkt u op onze website voor Groningen op:
www.groningen.okkn.nl

Bij de kافت:

Verklarende plaat van het kerkelijk jaar door Dom Gaspar LeFebre OSB.

Gelovigen vieren christelijke feesten volgens de indeling van het kerkelijk jaar, dat begint op de vierde zondag voor Kerstmis. De kersttijd en de paastijd domineren de kalender. Dan worden de komst van Jezus op aarde en zijn wederopstanding uit de dood herdacht. De kleuren op deze plaat verwijzen naar liturgische kleuren, die in de kerk voor bepaalde feestdagen werden gebruikt. Met de hervormingen in de liturgie na het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) hebben sommige feesten een andere kleur gekregen.

Bron: Museum Catharijneconvent

Groen, niks te doen.....	2
Parochianen stellen zich voor.....	4
De cult van de beroemdheden.....	6
Christendom en ecologie.....	7
Pastoor als student.....	10
De inrichting van onze kerk.....	11
Een ander orgel?	15
Verlangen naar goede dagen.....	16
Zanggroep.....	17
Kooksels en baksels uit de pastorie.....	18
Vieringen.....	19

Pinksteren is voorbij en de zomer kan beginnen. Komkommertijd voor de kerk, geaccentueerd door de groene liturgische kleuren op de zomerse zondagen. Ik leerde al snel in onze term 'groen, niks te doen'. Dat vond ik om eerlijk te zijn wel wat vreemd, want zeker toen ik oud-katholiek werd, ontdekte ik hoe rijk elke viering was opgetuigd, ten opzichte van de wat liberale rooms-katholieke parochie waar ik uit vertrokken was. Maar in Utrecht, waar ik eind jaren negentig toetrad, kon ik wel merken dat de groene zondagen minder uitbundig waren dan de feestelijke zondagen. Ik denk dat het met name te merken was aan het feit dat er toen op die zondagen doorgaans geen wierook werd gebrand. Iets wat in onze parochie niet wordt gekend, daar we elke keer weer onze vieringen – groen of niet – verhullen in grote wolken wierook die ons in sferen van heiligheid doen verkeren. Op zich niet verkeerd, aangezien het de viering een extra feestelijk tintje geeft, maar het kan

ook een verslaving worden. Kunnen we God ook aanbidden zonder grote wolken van deze kostbare en kostelijke dampen?

Maar goed, nu even uit die wolk tredend. Groen, niks te doen? Voor ons zeker niet! Er staat namelijk heel veel te doen. Liturgisch heet het de 'tijd na Pinksteren' en op een oude liturgische kalender die prachtig grafisch is weergegeven door Dom Gaspar Lefebvre OSB staat erbij: "Beoefening van de christelijke deugden ter heiliging". De Paaskaars is dan wellicht uitgeblazen aan het einde van de viering van Pinksteren, het Paasvuur, het Licht van Christus, mag in ons blijven doorwerken en ons aansporen. Nu ben ik misschien niet zo activistisch ingesteld, maar toch heeft het wel wat moois. Het geeft ons zelf de verantwoordelijkheid aan de slag te gaan met ons geloof, na alle bezinning die we hebben gehad na de veertig dagen en het euforische feestgedruis van de verrijzenis van Christus. Dus... en ja hoor, daar komt de pastoor weer...

Er zijn er allerlei klusjes die geklaard moeten worden waarbij twee grote klussen staan te wachten. – Dit doet mij even denken aan de uitspraak in de serie 'Dagboek van een herdershond' van Ko van Dijk alias 'De Mensch', die tegen een van zijn zoons riep: "Plak jij die band van de Pater eens, dan kom je in de hemel!" – De ene is het aan laten leggen van een geluidsinstallatie waarvoor we een grote gift hebben mogen ontvangen, waarmee we dat nu serieus kunnen aanpakken. De andere is het altaar, ambo en doopvont die nu echt vorm beginnen te krijgen, zoals u op het 'raadplaatje' kunt zien. De basis van betonijzer is er en de kunstenaar is druk bezig alles op tijd klaar te krijgen.

Dat brengt mij tot de volgende 'klus' die

eraan komt en dat is de kerkwijding!
Jazeker, die staat gepland en wel op
zondag 4 september 's middags! Zet deze
datum maar alvast in uw agenda.
Natuurlijk willen we dat gebeuren
feestelijk aankleden, daarom hebben we
heel hard mensen nodig die willen
meehelpen en meedenken. Er is van alles
te regelen rondom de liturgie en het
feestje daaromheen natuurlijk, een feestje
dat van ons allemaal is!

U ziet het, er staat heel veel te doen deze
zomer en ik herinner mij graag de
woorden die pastoor Wallet ooit eens zei:
“Groen, heel veel te doen!” Een
gezegende zomer!

Pastoor Victor

Jan de Vries

Als ik mijn leven langsloop dan kunnen perioden van steeds ongeveer twintig jaar worden onderscheiden.

De eerste periode begint met mijn geboorte in 1943, dus midden in de oorlog, in het dorp Giekerk in de voor niet-Friezen soms moeilijk uit te spreken gemeente Tietjerksteradeel. In mijn jeugd ben ik vaak verhuisd, overigens niet over grote afstanden, omdat mijn vader boerenarbeider was. Zo lang een boer hem nodig had, kon hij blijven en anders was het omzien naar een andere boer met dienstwoning. Na de lagere school heb ik de MULO gevolgd in Ferwerd en daar na de HBS in Dokkum. Vervolgens moest ik in militaire dienst bij de Marine, waarbij ik de langste tijd op de marinekazerne in Amsterdam heb doorgebracht. Ik was niet bepaald een modelmilitair, maar heb daar wel met veel genoegen de tolkopleiding Russisch gevolgd.

En dan begint de tweede periode van twintig jaar. Ik moest aan het werk. Als oudste van vijf kinderen werd van mij door mijn ouders verwacht dat ik ging verdienen. Ik had echter geen flauw benul welk beroep ik zou gaan kiezen. Gelukkig waren de omstandigheden toen zo dat er een groot gebrek aan arbeidskrachten was, wat tegenwoordig moeilijk voorstelbaar is. Het werd een accountantskantoor en wel dat van de

Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Dit hield in dat wij gemeenten en daaraan gelieerde instellingen controleerden. Het werk bood veel afwisseling, omdat het zich bij de cliënten afspeelde. Ik heb daardoor heel wat gemeenten in de noordelijke provincies bezocht. Soms dacht ik er wel eens over na om iets anders te zoeken, maar de gedachte om steeds op dezelfde stoel te moeten zitten, weerhield mij daarvan.

De derde periode begint met mijn veertigste jaar. Kort daarvoor was ik met Berthe getrouwd en ik was de veertig al gepasseerd, toen onze kinderen Marc en Kirsten geboren werden. Met recht kan ik dus zeggen dat de leus 'het leven begint met veertig' voor mij gegolden heeft. Het was ook de tijd om vrijwilligerswerk te doen: in de politiek, de gereformeerde kerk, het schoolbestuur en het sociaal-cultureel werk. In mijn opvoeding lag besloten dat er meer is dan betaald werk en ik heb geprobeerd daar invulling aan te geven. De werkomstandigheden werden er niet gemakkelijker op. Wij werden zoals zoveel instellingen geprivatiseerd en de harde mentaliteit zorgde voor veel onrust.

Met mijn zestigste vielen verschillende dingen samen. Na veertig dienstjaren, militaire dienst meegerekend, kon ik het werk achter mij laten. Ik bereikte de eindstreep echter niet ongeschonden: ik raakte overspannen door de perikelen van de laatste jaren. Maar positief was dat ik nu kon gaan studeren, iets wat ik een hele tijd al graag wilde. Het werd uiteindelijk Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit, waaraan ik, zoals velen nog wel weten, twee jaar geleden ben afgestudeerd. Een derde punt dat speelde was onvrede met veranderingen in de plaatselijke kerk. Die onvrede leidde ertoe dat ik ook geregeld de rooms-

katholieke kerk in Drachten ging bezoeken. Na ook nog een conflict met enkele leden van het kerkbestuur was het voor mij einde oefening. Nadat ik een jaar niet praktiserend ben geweest, kwam gelukkig de Oud-Katholieke Kerk in beeld. Hoewel ook hier niet alles rimpelloos is verlopen, ben ik dankbaar dat ik lid van de parochie in Groningen mag zijn.

Berthe de Vries

In 1948 geboren in Westerbork en daar bijna de hele lagere schoolperiode doorgebracht. We verhuisden naar Amsterdam, maar dit beviel niet alle gezinsleden en we verhuisden weer naar Drenthe. Gingen wonen in Nieuw Weerdinge (Emmen). Na de Mulo en Vormingsklas ben ik gaan werken, maar ook vooral verschillende beroepsopleidingen gaan doen. Want zo ging dat in die tijd. Gewerkt als groepsleidster in verschillende instellingen bij jeugdigen die niet thuis konden wonen. Vaak was dat met een maatregel van de kinderrechter. Na verschillende opleidingen daarvoor wilde ik een andere richting uit en ben de opleiding maatschappelijk werk gaan doen. Ook gaan werken als maatschappelijk werkster o.a. in Zuid Oost Drenthe. Dus altijd werkzaam

geweest in de hulpverlening. Na verhuizing naar Friesland lagen de banen niet voor het oprapen in het maatschappelijk werk en heb ik een tijd niet gewerkt. Toen de kinderen wat groter waren, ben ik weer aan de slag gegaan.

Op mijn zestigste in de VUT gegaan. I.v.m. allerlei veranderingen en o.a. meer achter het bureau vond ik het wel goed zo. Jan was inmiddels ook gestopt met werken. Ik ben opgegroeid in een gereformeerd gezin en ben redelijk actief geweest in de kerk, m.n. toen ik niet werkte. O.a. jeugdwerk, huiscatechese, ouderling-scriba. Daarnaast ben ik lange tijd vrijwilligster geweest in het vluchtelingenwerk en heb daar verschillende werkzaamheden gedaan. Dat was een leerzame periode. Nadat ik gestopt was met werken, wilde ik graag voor mezelf iets gaan doen. Heb verschillende cursussen gevolgd bij de Senioren-academie (filosofie / kunst).

Samen met een zus onze stamboom uitgezocht. Dat was veel werk, maar erg leuk om te doen. Tegenwoordig is er veel digitaal te vinden. Voor de nodige beweging, sport ik twee keer per week bij de sportschool. Af en toe samen een dagje op stap en we houden van het maken van cultuurreizen. En in de zomervakantie met de caravan weg, we blijven tegenwoordig in Nederland.

De reden voor mij om niet meer naar de plaatselijke kerk (PKN) te gaan, was gelegen in het feit dat er veel veranderingen kwamen. Ik voelde mij er niet meer thuis. Dat gevoel hadden we beiden. Dan denk je na over wat je wilt en na een zoektocht zijn wij bij de Oud-Katholieke Kerk gekomen en gebleven.

Wilt u ook vertellen over uw geschiedenis in en ervaringen met de Oud-Katholieke Kerk? Mail uw tekst naar redactie@groningen.okkn.nl.

Ook in de museumwereld

De cult van de beroemdheden wordt steeds merkbaarder in de museumwereld. Ook bij het indrukwekkende overzicht van de verbeelding van de heilige Franciscus van Assisi, overleden in 1226, 790 jaar geleden, en al in 1228 heilig verklaard. "Come to the exhibition about one of the most famous saints in the world...", "Kom naar de tentoonstelling over een van de beroemdste heiligen ter wereld...". Met deze formulering begint de folder van de expositie "FRANCISCUS, met het verhaal van Henk van Os" (Museum Catharijneconvent Utrecht, tot 5 juni 2016). De uitgebreide titel geeft ook aandacht aan de mede door de media beroemde gastconservator: gerespecteerd kunsthistoricus en oud-directeur van Rijksmuseum - prof.dr. Henk van Os.

Uit het grote aantal bezoekers aan deze expositie blijkt dat de Franciscaanse spiritualiteit ook vandaag mensen aanspreekt en dat de zoon van een rijke textielhandelaar, later bedelmonnik, die behoorde tot de middeleeuwse armoedebeweging, met zijn enorm charisma en inlevingsvermogen gezien kan worden als "heilige juist voor nu", die ons leert om bewust te leven en radicale keuzes te maken. Zijn bruine habijt met als gordel het touw met drie knopen blijft altijd het symbool van soberheid, eenvoud, aandacht voor de relatie tussen ons en de Natuur en aandacht voor andere mensen. De tentoonstelling "Franciscus", zoals deze iets te joviaal genoemd wordt, trekt een breed publiek.

Maar een extreem en actueel voorbeeld van de "held" als spirituele leider was te zien in het Groninger Museum op de door de wereld reizende expositie

"DAVID BOWIE". Als vaste bezoeker van het Groninger Museum bezoeker vanaf de opening in 1994 heb ik af en toe de sfeer in de hal gadeslagen, die leek op een stationshal, met nervositeit, ongeduld, nieuwsgierigheid. Met een aantal van ongeveer 200.700 bezoekers staat Groningen na London op de tweede plaats. Alle miljoenen bezoekers willen zich identificeren met een persoon die dubbel extreem was, niet allen dankzij zijn ongebreideld talent als muzikant, live performer, en componist, maar ook door zijn extreme levensstijl, soms vol excessen.

Het feit dat Bowie is overleden tijdens de Groningse expositie (10 januari) verheugde de belangstelling. Er waren sterke religieuze associaties... Op 11 januari publiceert NRC Handelsblad een necrologie met de titel het citaat: "Look up here, I'm in heaven". Tot het eind van de expositie lag er in de hal van Groninger Museum een groot formaat condoleanceboek. Duizenden mensen schreven erin. Daarbij werden vaak klassieke kerkelijke formuleringen gebruikt, zoals "Rest in peace" of "Rust in vrede". In het Nederlands of in het Engels, want één van de tien bezoekers kwam uit het buitenland.

De beroemdheden kunnen van nu zijn, zoals David Bowie, maar ook - voor nu, zoals Franciscus.

Joanna Paszkiewicz-Jaegers

Een literatuur-college over ecologie, dat klonk interessant en dat bleek het ook te zijn. De colleges op het seminarie zijn altijd weer boeiend en leerzaam. Ik was erg benieuwd wat deze colleges me zouden brengen, temeer daar mijn beeld vooraf was dat het christendom de mens (anthropos) zo centraal stelt dat ons geloof geen goede inspiratiebron kan zijn voor de ecologie. Als oud-katholieke theologen begonnen we natuurlijk met de Schrift en de kerkvaders. Ecologie is een recente 'uitvinding'. Het besef dat we goed met de aarde moeten omgaan en dat we haar kapot kunnen maken, is vrij jong. Het is daarom niet zo gek dat Jezus, noch de kerkvaders spreken over ecologie zoals wij dat nu zouden doen.

Wel spreken zowel de Schrift als kerkvaders over onze verhouding tot de natuur. In de bijbel vinden we teksten die een verkeerde verhouding tot de natuur kunnen rechtvaardigen. De mens die de opdracht krijgt: "Vervult de aarde en onderwerpt haar, heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat over de aarde kruipt." (Gen1:28 NBG). 'Onderwerpen' en 'heersen' geven nu de connotatie van een top-downbenadering in een verhouding waarin ik niet graag de verhouding mens-natuur zou willen zien. Gelukkig vinden we in de Bijbel ook teksten die deze top-downbenadering corrigeren. In Deuteronomium wordt de mens opgeroepen om een ezel te helpen als die te zwaar beladen is (Deut 22:4) en zorg te dragen voor een vogelnestje dat je toevallig vindt (Deut 22:6).

De discussie van de kerkvaders over de vraag of God de schepping gemaakt heeft, uit bestaande materie of ook ook de materie zelf geschapen heeft, leidde tot

de conclusie dat God geschapen heeft uit het niets. Oftewel: alle materie is van zijn hand. Er is niets wat niet uit de Vader voortkomt. Dat zegt iets over de vraag hoe we vervolgens naar de schepping kunnen kijken. Ook de discussie van de kerkvaders over de twee naturen van Christus en de uitkomst dat hij honderd procent God en honderd procent mens is, is belangrijk voor de visie op de natuur. God is in de wereld gekomen, zijn menswording heiligt de natuur. God openbaart zich in de zichtbare, tastbare wereld. Sommige kerkvaders, onder wie ook Augustinus, spreken over een tweede boek, naast de Schrift. Dat tweede boek is de natuur, is de schepping. De schepping is net zozeer als de Bijbel een plek waar we God kunnen leren kennen en die ons vertelt over wie God is. Het is niet voldoende om te zien hoe mooi en prachtig de natuur is. De natuur verwijst naar God, via de natuur kun je ook God leren kennen.

Dit alles zijn mooie gedachten, inspirerend ook. Toch las ik in al deze teksten een sterk antropocentrisme. Dat is niet zo gek, het christendom is antropocentrisch. De mens is de oorzaak van de zondeval, en, zo geloven wij, de hele natuur wordt in deze zondeval meegesleurd. Door ons zijn ook de dieren overgeleverd aan de zonde en kunnen leeuw en lam niet naast elkaar liggen. De macht van de mens is zo groot dat zij de hele wereld met één actie onherkenbaar kan veranderen.

Na de behandeling van de kerkvaders maakten we een sprong in de tijd naar de lezing van Patriarch Bartholomew in 2014 in Nederland, die hij hield op uitnodiging van onze kerk. Het is een tekst die prachtig is om te lezen daar de passie van het papier afspringt. De schepping is een gift, zegt hij herhaaldelijk. Met een cadeau

ga je goed om, zeker als het een cadeau van de Vader zelf is. De patriarch spreekt ook over onze relatie met de natuur. Het feit alleen al dat er een relatie is, in plaats van een groot gat, is belangrijk. Het is echter niet zomaar een relatie, er is sprake van 'interdependencie', van wederzijdse afhankelijkheid. Dat is een belangrijk woord, want dat betekent ook wederzijdse beïnvloeding en dan is er geen sprake meer van een top-downbenadering maar van een cirkelbeweging. Helaas werkt de patriarch die cirkelbeweging niet uit, hij blijft bij de top-downbenadering. Misschien ook wel logisch want wij kunnen ons gedrag beïnvloeden en het is belangrijk om te zien hoe ons gedrag de wereld beïnvloedt. De patriarch probeert onze ogen ervoor te openen hoe ons consumerend gedrag van meer willen, alsmaar meer willen, de wereld kapot maakt. Hij roept op tot ascese, tot matiging, ja zelfs tot opoffering. Alleen dan kan er wezenlijk iets veranderen.

Hij noemt nog een wezenlijk aspect: eucharistia, oftewel dankzegging. Dankbaar zijn voor de gift van de schepping, dankbaar voor wat God ons gegeven heeft. Tegelijkertijd heeft eucharistia ook alles met gemeenschap te maken. Waar de ander te vaak wordt gezien als een concurrent, iemand die ook iets wil en zo ons veilige bestaan bedreigt, helpt de idee van eucharistia ons om te realiseren dat we in communio met iemand staan en dat communie ook alles te maken heeft met delen. Tegenover consumptisme, tegenover de ander als bedreiging van mijn welvaart, zet Bartholomew het beeld van de gemeenschap, van delen en dankbaarheid.

In een reactie op de lezing van de patriarch schrijft bisschop Joris Vercammen dat het een groot probleem

is dat niet solidariteit, maar scheiding dominant is in onze cultuur. Hij roept op de stem in ons hart serieus te nemen die verlangt naar de opheffing van deze scheiding en die verlangt naar vereniging en heelheid, geïnspireerd en geleid door de Heilige Geest. In *Laudato Si* spreekt paus Franciscus ook over de ecologie. De natuur is ons gezamenlijke huis. Ook hij spreekt over wederzijdse afhankelijkheid. Alles is met elkaar verbonden en zo valt zorg voor de natuur niet los te zien van zorg voor de armen. Het één kan niet zonder het ander. Ook hij roept ons op goed om te gaan met deze woning, de ons gegeven is. Het is net als de lezing van de patriarch een document dat de moeite meer dan waard is om te lezen.

We sloten de collegereeks af met een artikel van twee oud-katholieken: Jan Jorrit Hasselaar en Peter-Ben Smit. Zij concluderen dat er eigenlijk nog geen oud-katholieke ecologische theologie is, maar dat deze zich grotendeels kan baseren op en kan laten inspireren door de orthodoxe ecologische theologie. Er zijn weliswaar verschillen maar die kunnen ook als inspiratiebron dienen. En zo kwam een eind aan het literatuurcollege over ecologie. Aan mij om de balans op te maken.

Klopt mijn vooronderstelling dat het christendom geen goede inspiratiebron voor de ecologie is doordat ze de mens teveel centraal stelt?

Ik ben daar wel enigszins van teruggekomen. Het is belangrijk om te beseffen dat de mens de macht heeft om te maken en te breken. Dit besef kan ertoe bijdragen dat we goed met deze macht omgaan. Ik schreef hierboven: "De macht van de mens is zo groot dat zij de hele wereld met één actie onherkenbaar kan veranderen." Dat is ook een teken

van hoop. Met één actie (eten van de appel) hebben we het verknald voor de hele schepping (zondeval), maar als we het zo makkelijk kunnen verpesten, is er ook hoop op dat we het kunnen herstellen met één actie voortkomend uit liefde. Ook het besef dat alles wat gemaakt is van God zelf komt, dat het zelfs een vindplaats is van God, kan ons helpen om beter stil te staan bij wat we de wereld aandoen. Onderontwikkeld blijf ik het beeld vinden van de cirkel en het feit dat we deel van het geheel zijn. Net als de rest van de wereld zijn wij geschapen. We zijn niet meer dan de andere levende wezens, omdat we een intellect hebben. Dat intellect geeft ons een bepaalde verantwoordelijkheid, maar zet ons niet boven de andere wezens. We zijn en blijven gewoon zoogdieren, wier handelen effect heeft op de omgeving waar we deel van uitmaken. De mens staat niet centraal, antropocentrisme en egoïsme zijn synoniemen. Het is God die centraal staat en de mens is verbonden met alles wat leeft. Jij en ik zijn verbonden met alles wat leeft. We maken er een wezenlijk onderdeel van uit en we zijn van elkaar afhankelijk. De bomen kunnen niet zonder ons goede handelen, maar wij kunnen ook niet zonder die bomen. Ze geven ons zuurstof, leven. Het onderscheid tussen jou en mij, tussen ons en het rijk van de dieren en de planten, de lucht en de aarde, het is maar illusie. Er is geen onderscheid, niet in het wezenlijke. In het diepste wezen zijn wij één, zijn we onverbreekbaar en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als je dat ten diepste beseft is de ascese die de patriarch voorstaat volkomen onnodig. Je hoeft jezelf niets op te leggen als je je ogen opent voor dat wat werkelijk is: er is geen werkelijk onderscheid. In dat diepe besef zorgen we vanzelf goed voor de aarde en al wat erin leeft omdat we weten, voelen in ons diepste wezen, dat

zorg voor alle levende wezens en zorg voor jezelf, één en hetzelfde is. Zolang we dat nog niet beseffen, zijn ascese en eucharistia perfecte handvatten, want eucharistia is het begin van het besef en ascese werkt als de tien geboden: zolang het nog niet van binnenuit gaat is het een goed hulpmiddel.

Ik heb in dit college geleerd dat het christendom wel degelijk mooie en goede handvatten heeft om de volgende stap te zetten. Toch wil ik daarnaast oproepen om de belangrijkste ballast van onze traditie zo spoedig mogelijk achter ons laten: de idee dat de mens meer is door zijn intellect, want die idee ondersteunt de huidige situatie. Laten we ons antropocentrisme ombuigen naar het besef van 'interdependence': wederzijdse afhankelijkheid en eenheid. Als we niet de mens, maar de wereld centraal stellen kunnen we een betere rol spelen in de bescherming van de wereld en in het ecologische debat. Als we de mens niet centraal stellen maar alles wat leeft ten diepste liefhebben kan uit die overvloedige liefde, die het tegenovergestelde is van antropocentrisme en egoïsme, wellicht die ene actie voortvloeiend waarmee we dat wat we verknald hebben in één keer recht zetten. Wij hebben de verantwoordelijkheid, wij moeten het doen, maar dat kan alleen maar als we stoppen met de mensheid centraal te stellen. Het is een verantwoordelijkheid van altruïsme en dus van anti-antropocentrisme. Om iets recht te breien, moet je het eerst uithalen, dat betekent: loslaten van de mensheid en opgaan in het grote plaatje. Alleen zo kan God met hulp van de mens het breiwerk dat schepping heet herstellen.

Sandra van der Helm

Eindejaarsstress

Het einde van het jaar nadert en dat geeft wat stress... nee, geen stress van oliebollen en nee de pastoor is niet doorgedraaid en denkt dat we Kerstmis al hebben gehad. Nee het einde van het studiejaar is in zicht en nu ben ik druk bezig met de eindopdrachten, papers en tentamens. Ik heb weliswaar niet zoveel vakken te volgen, slechts vijf, maar de docenten weten de studenten goed te vinden. Gelukkig heb ik onlangs mijn studeerkamer compleet omgebouwd... en opgeruimd! Kan ik eindelijk mijn studeerboeken gemakkelijk uitspreiden.

Het is een heleboel werk om al die nieuwe vaktermen aan te leren, nieuwe methodes in te oefenen en al die lessen te bedenken en uit te voeren. Respect voor al die leraren die dit al hebben doorgemaakt! Het drijft soms mijn medestudenten en mijzelf tot wanhoop. Waarom moeten we dit en dat leren, hoe moeten we al die nieuwe dingen leren kennen en toepassen? Het is toch een heleboel nieuwe stof en het lijkt inhoudelijk volledig los te staan van het levensbeschouwelijke, aangezien het didactisch onderbouwd is. Of toch niet?

Gelukkig zijn er ook vakken die zich wel degelijk met de inhoud bezighouden en lees je teksten die je uitdagen en aankoppelen bij manieren van werken die je al wel kent. Zo hadden we bij het vak 'beroepsoriëntatie en historie van de catechetiek' – een mond vol – opeens zowaar een hermeneutische methode. Dat sloot aan bij de hermeneutiek* waarmee ik eerder in mijn opleidingen mee in aanraking ben gekomen. Wel natuurlijk weer met allerlei vaktermen waar je nog niet vertrouwd mee bent, maar daar doorheen prikkend merk je toch een klik. Een hermeneutisch-communicatief model, dat de cognitieve kant van het levensbeschouwelijke onderwijs koppelt aan de ervaring van de leerling. Het was natuurlijk wel vanuit een overduidelijk rooms-katholieke visie geschreven, maar dat mag de pret niet drukken. Opeens ben je echt bezig levensbeschouwelijke aanknopingspunten te vinden bij de alledaagse realiteit van leerlingen. Een mooie voorbereiding op de stage die na de zomer van start gaat.

Pastoor Victor

**Hermeneutiek houdt zich bezig met de uitleg of interpretatie van bijvoorbeeld verhalen*

Besluitvorming in een spanningsveld

Vijf jaar geleden, op 21 april 2011, kocht de Oud-Katholieke Kerk van Nederland een kerk met bovenwoning in Groningen ten behoeve van onze parochie. Daarmee begon een proces, dat tot doel had te komen tot een breed gedragen besluit over de inrichting van de kerk. Nu, vijf jaar later, lijkt een besluit in zicht te komen, dat door het grootste deel van de parochianen gesteund wordt. De gemeentevergadering moet zich hierover nog uitspreken. Vooruitlopend daarop dringt de vraag zich op waarom het zolang geduurd heeft.

Het antwoord is te vinden in een uitspraak van toenmalig secretaris Ab Mollema in de Martinus Nieuwsbrief van december 2011: (de discussie) “speelt zich af in een spanningsveld van visie en leiding zoals dat hoort bij een episcopale kerk en van meedenken en inspraak zoals dat hoort bij diezelfde kerk met een synodale structuur.”

In dat spanningsveld heeft de bisschop met eindeloos geduld geprobeerd ons te overtuigen van de juistheid en waarde van de nieuwe liturgische inzichten en heeft een aantal parochianen gezocht naar manieren om toch zoveel mogelijk van de traditie overeind te houden.

Traditie tegenover vernieuwing

De traditie van een kerk met rijen banken achter elkaar en voorin een verhoogde altaaruimte, stond tegenover de nieuwe liturgische opvattingen dat de hele kerk een sacrale ruimte is, waarin geen sprake mag zijn van afstand tussen geestelijkheid en gemeente, dat er dus ook geen verhoogde altaaruimte kan zijn. In deze visie zitten de kerkgangers tegenover elkaar, rondom altaar en ambo, die ook tegenover elkaar geplaatst zijn.

De uitgangspunten werden al voor het overleg met de gemeente plaatsvond vastgelegd door een landelijke commissie onder leiding van de bisschop, waarvan ook de pastoor en de secretaris van de parochie deel uitmaakten. Het overleg met de gemeente bestond vooral hierin dat deze standpunten ons uitgelegd werden. De parochianen kwamen met bezwaren. Allereerst tegen de plaatsing tegenover elkaar, waarvan we vreesden dat die afleidend zou werken. Verder werd het gegeven dat kerkgangers bij de gewenste opstelling van opzij tegen altaar en ambo aan zouden kijken, als onnatuurlijk en storend gezien, voor de kerkgangers en voor degenen die vanaf de ambo de gemeente toespreken. Deze argumenten werden weerlegd met theologische en niet-theologische argumenten en de uitgangsprincipes bleven gehandhaafd.

Uiteindelijk stemde de aanwezige parochianen er schoorvoetend mee in dat op basis van deze uitgangspunten verder gewerkt zou worden. Wel werd toegezegd dat de opstelling flexibel zou zijn en dat experimenteren in een later stadium mogelijk zou zijn. Ook kwam er een werkgroep, bestaande uit pastoor, secretaris, cantor, organist en lectoren, die, uitgaande van de gegeven uitgangspunten, overlegden over de verdere inrichting. Namens het episcopaat woonde kanunnik Wietse van der Velde de besprekingen van deze groep bij.

Dozen

Uitgaande van de gegeven uitgangspunten kwam de werkgroep, al experimenterend met dozen, tot de opstelling die we tot voor kort in iedere dienst gebruikt hebben: altaar en ambo tegenover elkaar en vier blokken stoelen, twee aan twee aan weerszijden daarvan, tegenover elkaar en dwars op altaar en ambo geplaatst,

De inrichting van onze kerk

waardoor je met een beetje goede wil kunt zeggen dat de gemeente rondom altaar en ambo zit.

Hoe beviel deze opstelling in de praktijk? Over het algemeen niet slecht. De vrees dat we, tegenover elkaar zittend, teveel afgeleid zouden worden, bleek over het algemeen ongegrond, doordat er veel ruimte was tussen de tegenover elkaar liggende blokken stoelen. Het van opzij

naar altaar en ambo kijken werd door veel mensen wel als hinderlijk en onnatuurlijk ervaren. Degene die de preek of overweging houdt, wil uiteraard alle kerkgangers aankijken, en draait daarom het hoofd dan weer naar links, dan weer naar rechts, zodat kerkgangers een deel van de tijd tegen zijn of haar achterhoofd aankijken. De verstaanbaarheid van de lezingen en preken/overwegingen, toch al gehinderd door de slechte akoestiek, leed eronder. Verder bleef bij een aantal vaste

kerkgangers het verlangen naar de traditionele opstelling bestaan.

Na verloop van tijd dook af en toe de vraag op: We zouden toch experimenteren? Wanneer gaan we dat doen? Maar het kwam er niet van, waarschijnlijk door niet uitgesproken, maar wel aanvoelde weerstand "van boven". En dus bleef de kwestie hangen.

Er kwam opnieuw beweging bij het werkbezoek van de aartsbisschop op 15 oktober van het vorige jaar. Er was toen weliswaar geen tijd om over de opstelling te spreken, maar een opmerking daarover tijdens de rondvraag leverde het aanbod van de bisschop op om terug te komen voor een gesprek over dit onderwerp. Dit leidde op de volgende gemeentevergadering tot een concrete afspraak om nu te gaan experimenteren: eerst met de traditionele opstelling, daarna met een opstelling in halve cirkels rondom altaar en ambo, waarbij deze naast elkaar geplaatst zouden worden.

Experimenten

Het eerste experiment verliep (in technische zin) voorspoedig; bij het tweede ontstond vooraf, bij het plaatsen van de stoelen, een probleem. Het altaar werd aan de oostkant naast de ambo geplaatst, maar gezien de verwarring bij binnenkomende gemeenteleden (loop ik voor of achter het altaar langs naar de deur naar de garderobe?) werd het weer teruggezet, zodat we in feite in een halve cirkel rondom de ambo zaten.

Op 31 januari evalueerden we in een gespreksgroep na de dienst onder leiding van Marieke Voogt de ervaringen. In groepjes bespraken we enkele essentiële keuzes: traditionele (busopstelling) of opstelling rondom het altaar; altaar en ambo tegenover of naast elkaar. De

voorkeur van de meerderheid bleek naar een opstelling rondom het altaar uit te gaan. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de uitkomst mogelijk anders geweest zou zijn, als er nog een verhoogde altaarruimte was geweest. Nu was er voor kerkgangers die meer achterin de kerk zaten weinig zicht op het altaar. De vraag: altaar en ambo naast of tegenover elkaar? leverde geen duidelijk beeld op, maar we hadden daarmee ook nog niet echt geëxperimenteerd. Er werd afgesproken dat we dit alsnog zouden doen, maar om onduidelijke redenen gebeurde dat aanvankelijk niet.

Op 17 april werd het gesprek in aanwezigheid van de aartsbisschop voortgezet. Daarbij kwamen weer de al bekende theologische argumenten aan de orde, evenals het bezwaar van het

zijdelings tegen altaar en ambo aankijken, waarbij ook het probleem van de slechte verstaanbaarheid ter sprake kwam. Omdat deze mede het gevolg is van een slechte akoestiek, werd een goede geluidsinstallatie dringend gewenst geacht en de bisschop beloofde ons daarbij te helpen.

Tenslotte werd afgesproken dat de opstelling met altaar en ambo naast elkaar alsnog uitgeprobeerd zou worden, deze keer door de ambo naast het altaar aan de westkant te zetten, zodat we geen last zouden hebben van de deur. De bisschop was daar duidelijk niet blij mee, maar liet het erbij.

Eén kring

Dat gebeurde op 1 mei. Marieke had vooraf een plattegrond gemaakt en was daarbij tot de conclusie gekomen dat de

De inrichting van onze kerk

halve cirkels moeilijk te verwezenlijken waren. In plaats daarvan werden de stoelen in blokken geplaatst: één blok frontaal voor altaar en ambo, twee aan weerszijden. Bij het verplaatsen van het meubilair bleek het al te wringen. De ruimte voor altaar en ambo was wat krap, zodat het geheel een opgepropte indruk maakte en ook het doopvont (bij de ingang) kwam in de knel. Verder merkte een medekerkganger bij binnenkomst op dat communie in één kring bij deze opstelling niet mogelijk zou zijn..

Het viel me op dat veel kerkganger in de zijblokken gingen zitten, hoewel er in het “frontale” blok nog plaatsen vrij waren. Kennelijk vonden zij het geen bezwaar om van opzij te kijken. Bij de communie bleek dat er zelfs voor een kring die bestond uit de helft van de kerkgangers te weinig ruimte was: ik zat als enige op de voorste rij van het frontale blok en merkte toen de eerste kring zich opstelde, dat ik daar danig in de weg zat.

Het was duidelijk: deze opstelling werkte niet vanwege de beperkte ruimte. We hebben er niet meer erover vergaderd, wel heeft Marieke de kerkgangers individueel naar hun bevindingen gevraagd. De meeste kerkgangers wezen deze opstelling af met als doorslaggevend argument dat het zo onmogelijk was om in één kring te communiceren. Na de koffie hebben de kosters de stoelen weer in de gebruikelijke opstelling geplaatst. Hiermee is de experimenteerfase ten einde. Hoewel er nog altijd parochianen zijn die de voorkeur zouden geven aan de traditionele opstelling, ziet het er toch naar uit dat we het eens zullen worden over de tot nu toe gebruikelijke opstelling in vier blokken.

Conclusie

Wonderlijk hoe de nieuwe liturgische

inzichten en het gevoel van de gemeente elkaar aan het einde van het proces ontmoeten. Het communiceren in één kring werd van doorslaggevend belang geacht en dat is alleen bij de huidige opstelling mogelijk. Een kring rondom het altaar: het ideaalbeeld dat de bisschop ons voorhield. Je kunt je natuurlijk afvragen hoe het moet als het aantal kerkgangers verdubbelt, iets wat we toch allemaal hopen, maar dat moeten we dan maar zien.

Waarom duurde het zo lang? vroeg ik in het begin en ik citeerde de opmerking van Ab Mollema, die het in het spanningsveld tussen het episcopale en synodale karakter van onze kerk zocht: twee aspecten die soms haaks op elkaar staan. Het is duidelijk dat het episcopale aspect in dit proces overheerste, aangezien de doorslaggevende argumenten theologisch van aard waren. Als de parochie zich vanaf het begin daarbij had neergelegd, was het snel bekeken geweest. Maar er werd inspraak gevraagd; die werd, vooral in het begin, mondjesmaat gegeven. Het geeft wel een goed gevoel dat we na lange tijd toch de ruimte hebben genomen en gekregen om te experimenteren. Dat had eerder gekund en dan zou het proces niet zo lang geduurd hebben. Maar tenslotte lijkt het erop dat we er goed zijn uitgekomen: de opstelling zoals we die nu hebben is niet ideaal, maar wordt toch door de meeste parochianen gedragen.

Maar ik vraag me wel eens af: wat zou de uitkomst geweest zijn als we vanaf het begin zelf de inrichting hadden kunnen bepalen? Wat zou de uitkomst geweest zijn als we zelf de middelen hadden gehad om een kerk te kopen? We zullen het nooit weten.

Adrie Paasen

In september 2015 werden wij – Bertha en Eddy – erop attent gemaakt, dat er een orgel “in de aanbieding” was. Direct gingen we – in overleg met Victor en het kerkbestuur – op onderzoek uit. Eveneens werd “Utrecht” ingeschakeld, o.a. door de Orgelraad in kennis te stellen van “de aanbieding” en ook bisschop Joris kwam met zijn ideeën.

Op 20 januari j.l. ging ondergetekende samen met de “Orgelraad” – Piet van der Steen en Bart van Buitenen – op onderzoek uit.. Eerst werd uitvoerig onze kerkzaal geïnspecteerd op ruimte en akoestiek. Daarna gingen we het instrument bekijken: een orgel met zes stemmen! We waren – na uitvoerige bespeling en gesprek – unaniem zeer enthousiast.

En nu wordt door de Orgelraad een “rapport van aanbeveling” geschreven! Het gaat om een orgel uit 1971, dat overbodig werd in de kerkzaal van het oude Martini Ziekenhuis. Het instrument is gebouwd door de Fa. Fama en Raadgever, een bekende orgelbouwer in ons land.

Het orgel geeft veel meer mogelijkheden voor de organist, is veel aantrekkelijker voor de bespeler en geeft veel meer steun (en variatie) voor de zingende gemeente. Daarbij komt dat het een mooi meubelstuk is, dat goed past en klinkt in ons interieur. Op bijgevoegde foto hebben we het orgel alvast maar even neergezet!

Hoe nu verder? Ja, geld hebben en krijgen dus! Op naar de € 6000,- .Veel geld, maar echt een koopje!!!

Op dit moment worden plannen uitgewerkt om de gelden bij elkaar te schrapen: fondsen worden aangeschreven, acties voorbereid. We denken bijvoorbeeld aan een “orgel-adoptie-plan”. En – we hebben al eerder een oproep geplaatst en géén reacties gekregen – misschien kunnen we als parochianen hierover meedenken!

De molen draait, meer informatie – o.a. uitleg over het instrument etc. – zal volgen. We gaan ervoor!

Eddy Ufkes

Verlangen naar goede dagen

"Wie is de mens, die naar het leven verlangt en goede dagen wenst te zien?" (uit psalm 34) Regel van Benedictus, proloog, 15-16.

In dit tweede gedeelte gaan we verder in op het thema: 'verlangen naar goede dagen', uiterlijke en innerlijke ordening. Iemand die meent roeping te hebben tot monastiek leven wil, zoals alle andere mensen, ten volle leven en gelukkig zijn. Hij is tot de ontdekking gekomen dat hij eerst in zichzelf moet keren. Hij moet een ordening maken in zijn eigen hart.

Dit is de eerste en fundamentele ervaring, die voorafgaat aan de roeping tot monastiek leven. Iemand die begint aan een monastiek leven als kluizenaar of cenobiet, weet dat er een hele weg is af te leggen om tot de zuiverheid van hart te komen die voorafgaat aan de Godsontmoeting.

Om tot de innerlijke ordening van het hart te komen is het vooral van belang zich te oefenen in aandachtig-zijn. Wie de weg van de innerlijke ordening wil gaan, zal dus toeschouwer moeten worden van zijn gedachten en hartstochten. Van de vierde-eeuwse woestijnvader Poïmen vertelt men: 'Als hij naar een kerkdienst wilde gaan, dan ging hij eerst in zijn eentje zitten om ongeveer een uur lang zijn gedachten te onderzoeken. En dan pas ging hij op pad.' (Apophthegma 606)

De eerste stap is dus het aandachtig en liefdevol luisteren naar wat er in je omgaat. Verdringen of negeren is totaal geen optie. Al onze gedachten en gevoelens willen ons iets zeggen. Wanneer we ze verdringen, komen ze nog sterker terug. Luisteren naar hun verhaal en waarom ze er zijn, is de ware weg naar het begrijpen van onszelf en de zuivering van het hart.

In tweede instantie proberen we ze te aanvaarden zoals ze zijn. Zo kunnen we ze ordenen en een plaats geven. Zo voert ons contact met onze gedachten en gevoelens ons steeds meer en meer tot ons ware zelf, naar het unieke en onvervalste beeld dat God van ons heeft. Het doel van dit waarnemen en aanvaarden is het één-worden met God. We kunnen alleen geheel in God zijn, als we onszelf volledig aanvaarden en daardoor onszelf ook leren en durven loslaten. En, wees gerust, het is een levensopdracht, je bent er niet zomaar mee klaar. Men vertelt van de woestijnvader Johannes dat hij, wanneer hij van het oogsten of van een bijeenkomst met de broeders thuiskwam, eerst tijd nam voor stilte en gebed om zijn gedachten weer in orde te herstellen. (cfr. Apophthegma 350)

In de monastieke traditie kennen we de 'Memoria Dei', het is een weg van bewuste en aandachtige zuivering voor Gods aanwezigheid in de werkelijkheid zoals die is. Het is een weg van vrij worden, leren leven in je eigen realiteit, los van elke interpretatie of waardeoordeel over deze realiteit.

Leven in de aanwezigheid van God betekent dat ik de kamers van mijn diepste innerlijk constant open voor God, dat ik mijn gedachten en gevoelens blootleg voor God en dat Hij mij mag vragen hoeveel ik nog aan mezelf vast zit en of ik er al klaar voor ben om mij helemaal aan Hem over te geven.

Leven in de aanwezigheid van God is een voortdurend proces van zuivering. Alle gedachten en gevoelens die in mij opkomen tijdens de dag, tijdens het werk, tijdens de gebeden, worden in het zuiverende licht van God gehouden, zodat God door die gedachten en gevoelens

kan schijnen. “Hij kent de geheimen van ons hart. Ps 44, 22b”

In Gods licht blijf niets verborgen, geen ervaringen die nog niet zijn verwerkt, geen verwarde gevoelens, geen verlangens en wensen, geen gedachten en stemmingen. In de aanwezigheid van God ontmoeten we onszelf bij alles wat we doen. Aan de andere kant ontmoeten we God, die ons confronteert met onze realiteit en als we onze staat eenmaal erkennen, hoeven we God alleen maar toestemming te geven om ons te reinigen en te zuiveren. God wil in ons leven komen en ons “gelukkige dagen” geven met een rein en zuiver hart.

Misschien stel je nu de vraag: Zal ik goede en gelukkige dagen kennen als ik uiterlijke en innerlijke ordening nastreef? Ik denk het wel. Uit eigen ervaring weet ik dat ordenen van het leven rust en stabiliteit geeft. Vooral die innerlijke waakzaamheid zonder waardeoordeel geeft rust en vertrouwen. Maar, het is elke dag opnieuw beginnen met Gods genade.

“Gelukkig die zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.” (Mat. 5,8)

Nog mooie en gelukkige dagen toegewenst!

Broeder Gino
www.goedeherder.be

Zanggroep

Terug in het verleden: op 5 oktober 2014 zijn we begonnen: na de viering de eerste repetitie van De Zanggroep. Terug naar het heden: op 1 mei hadden we – tot nu toe – de 39ste repetitie.

Waarom en waartoe?

We zijn de zanggroep gestart met het doel tijdens de vieringen ondersteunend te zijn bij de gemeentezang. Bij nieuwe of onbekende gezangen kunnen we zo “didactisch” bezig zijn, d.w.z. we introduceren bijvoorbeeld het eerste couplet van een gezang, we reiken het aan. Daarna zingt de gemeente een volgend couplet en ondersteunen we. Bij liederen met veel coupletten – het streven is alle coupletten te zingen – wisselen we de gemeentezang af met een couplet door de zanggroep (of de cantor). Daarbij bereiken we dat er variatie ontstaan in de te zingen gezangen en kunnen we ook – zoals met Hemelvaart – aan “beurtzang” doen: zanggroep – allen –

cantor etc. Verder proberen we hier en daar – vooral bij acclamaties en/of bij Taizé-liederen – vierstemmig te zingen.

En het effect – en daar gaat het om – is merkbaar! Bijna in elke viering werpen onze repetities hun vruchten af. Daarom gaan we ermee door: op 5 juni – na de viering gaan we weer heerlijk zingen. In de meeste gevallen zijn we al met z'n tienden! Kom gerust meedoen, ook als je “niet-kunt-zingen”, want dat valt heel erg mee, iedereen kan zingen.

En door oefeningen gaat het alleen maar beter! Want “je zingt niet omdat je adem genoeg hebt, maar om weer op adem te komen”. (Barnard)

Tot op de repetities!

Eddy Ufkes

Oma Ankies overheerlijke Boterkoek

“Wil je dit echt wel delen?” vraagt de bezorgde pastoor! Natuurlijk wil ik dat.

Dit recept is zo oud als ik mij kan herinneren. Ik weet niet beter of mijn moeder had een tijdschriften-knipstel in haar kookboek. Het komt oorspronkelijk uit de Libelle. Ik kan mij nog zo herinneren hoe het recept met tekeningen eruitzag. Ik word er zelf een beetje melancholisch van als ik eraan denk. Mijn moeder heeft mij vroeger zo vaak gevraagd om dit recept te bakken. Zelf had ze namelijk helemaal geen zin om het te maken...maar ja, het is wel zo lekker. We hadden altijd een grote glazen pot op de koelkast staan waar de boterkoek in zat. Veel vriendinnen van mij wisten deze glazen koekjespot maar al te graag te vinden.

“Eet smakelijk!” allemaal!

Marijn Scheijde-Albers

Ingrediënten:

- een boterkoekvorm of springvorm
- 250 gr basterdsuiker
- 375 gr bloem
- snufje zout
- 2 pakjes vanillesuiker
- 310 gr roomboter
- 1 geklopt ei om mee te bestrijken of koffiemelk

Bereidingswijze:

- Oven op 180 graden voorverwarmen
- Alle ingrediënten in een kom doen en goed mengen. Het is handig om alles met een deeghaak voor te kneden
- Het deeg in een met bakpapier beklede of met boter ingevette vorm drukken
- De boterkoek bestrijken met ei of met koffiemelk.
- De boterkoek moet ongeveer 25 min in een voorverwarmde oven. Hij moet in ieder geval goudbruin (en niet verbrand) van kleur zijn.

Vieringen

De parochie houdt elke 1e, 3e en evt 5e zondag van de maand haar vieringen om 11.00 tenzij anders aangegeven. De vieringen worden gehouden in de parochiekerk aan de Witte de Withstraat 2 te Groningen. Dit is ca.10 minuten lopen van station Groningen. Op zondag is er vrij parkeren in de straat. Ook is parkeergarage Westerhaven om de hoek.

Op de 2e en 4e zondag van de maand zijn er anglicaanse vieringen in ons kerkgebouw. Deze vinden plaats om 10.30. Meer informatie is te vinden op www.gracechurchgroningen.com.

Tevens zijn er op de 2e en 4e zondag van de maand oud-katholieke vieringen om 10.30 in de statie Twente. Meer informatie daarover is te vinden op www.twente.okkn.nl

Meditatie

Elke dinsdagavond is er de mogelijkheid om te mediteren in onze kerk van 19.30 tot 20.00 (inloop vanaf 19.15). Na de meditatie kunt u nog de completeen meebidden. Op de eerste dinsdag van de maand kan men blijven om even na te praten.

zondag 5 juni

Feest van St. Bonifatius (rood)
1e lezing: Wijsheid 4,7-15 blz. 520
2e lezing: Romeinen 8, 35-39 blz. 520
Evangelie: Matteüs 16, 24-27 blz. 521

Na afloop de parochievergadering

zondag 19 juni

zondag na Pinksteren 7 (groen)
1e lezing: Jesaja 2, 10-17 blz. 449
2e lezing: Galaten 3, 23-29 blz.450
Evangelie: Lucas 9, 18-24 blz. 450

zondag 3 juli

zondag na Pinksteren 9 (groen)
1e lezing: Jesaja 66, 10-14 blz. 453
2e lezing: Galaten 6, 1-10 en 14-18 blz. 453
Evangelie: Lucas 10, 1-20 blz.454

zondag 17 juli

zondag na Pinksteren 11 (groen)
1e lezing: Genesis 18, 1-14 blz. 458
2e lezing: Kolossenzen 1, 21-27 blz. 459
Evangelie: Lucas 10, 38-42 blz. 459

zondag 31 juli

zondag na Pinksteren 13 (groen)
1e lezing: Prediker 2, 1-11 blz. 463
2e lezing: Kolossenzen 3, 12-17 blz. 464
Evangelie: Lucas 12, 13-21 blz. 464

zondag 7 augustus

Gedaanteverandering van de Heer (wit)
1e lezing: Exodus 34, 29-35 blz. 531
2e lezing: 2 Petrus 1, 13-21 blz. 532
Evangelie: Lucas 9, 28-36 blz. 533

zondag 21 augustus

Ontslapen van de H. maagd Maria (wit)
1e lezing: Jezus Sirach 24, 7-8 en 10-15 blz. 533
2e lezing: I Korintiërs 15, 20-26 blz. 534
Evangelie: Lucas 1, 46-55 blz. 534

zondag 4 september 14.00

Kerkwijding

zondag 18 september

Verheffing van het H. kruis (rood)
1e lezing: Numeri 21, 4-9 blz. 538
2e lezing: Filippenzen 2, 5-11 blz. 539
Evangelie: Johannes 3, 13-17 blz 539

Carla van der Burg
Uitvaartverzorging

www.carlavanderburg.nl
Telefoon 050 3186636

*Samen.
Zorgvuldig.
Passend.*

Elk afscheid is het begin van een herinnering

Niets is zo moeilijk als afscheid nemen van een geliefd persoon.
Het is een proces vol verdriet, machteloosheid en onzekerheden.
Daarom is mijn uitvaartverzorging gebaseerd op persoonlijke aandacht.

Klaar staan voor nabestaanden zolang het nodig is.
Luisteren naar herinneringen.
Emoties een plaats geven.

Tijd bieden om in alle rust een keuze te maken.
Alleen dan ontstaat een uitvaart met een persoonlijk karakter.
Een begrafenis of crematie die echt in het teken staat van de overledene en recht doet aan de emoties van de achterblijvers.

Caroline de Widt

De Pol 9, 9321 VA Peize
www.vlinderuitvaartverzorging.nl

050-5035453

Retouradres:
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Groningen

Port Betaald

postnl

VERKLARENDE PLAAT VAN HET KERKELIK JAAR

door Dom GASPAR LEEFBVRE, O.S.B.

